

Погобръване на националната подкрепа за
превенция, интервенция и отговор на насилието
над деца и овластяване на жертвите

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КАПАЦИТЕТ

Разработена по проект „INSPIRE:
Погобръване на националната подкрепа
за превенция, интервенция и отговор
на насилието над деца, и овластяване на
жертвите“(INSPIRE)

ноември 2024 г.
гр. София

Съдържание

I. Програма за повишаване на капацитет по проект INSPIRE	3
i. Резюме на проекта: цели, основни дейности, очаквани резултати	3
ii. Представяне на Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE – обосновка на концепция, цели и тематични дялове	4
II. Подробен план и структура на обучителните модули по Програмата за повишаване на капацитет	5
i. Концепция и индикативна времева рамка	5
ii. Идентифициране на целевата група	7
iii. Формат на провеждане и необходими ресурси	8
iv. Структура на обучителен модул „Основано върху правата на детето стратегическо планиране“	9
v. Структура на обучителен модул „Стратегическа комуникация за промяна на обществените нагласи по отношение на насилието над деца“	10
vi. Структура на обучителен модул „Повишаване на обществената подкрепа и фондонабирателните резултати в кампании, посветени на борбата срещу насилието над деца“	11
vii. Структура на обучителен модул „Основано на правата на детето застъпничество за закрила на детето и превенция на насилието“	12
viii. Структура на обучителен модул „Детското и младежко участие като хоризонтален подход в интервенции срещу насилието над деца“	13
III. Методическо ръководство към обучителите по програмата	14
i. Правила и принципи на обучителната работа по проекта	14
IV. Инструментарии за индивидуална подкрепа – част от програмата за повишаване на капацитет	15
i. Система на сътрудничество между проектните ментори и граждански организации. Проектни инициативи по менторство и консултиране	15
V. Мониторинг и оценка на Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE	17
i. Рамка за мониторинг и оценка на проектните обучения. Система за споделяне, анализ и интегриране на обратна връзка	17
ii. Разпространение и устойчивост на Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE	18

I. Програма за повишаване на капацитета по проект INSPIRE

i. Резюме на проекта: цели, основни дейности, очаквани резултати

Проект „INSPIRE: Подобряване на националната подкрепа за превенция, интервенция и отговор на насилието над деца, и овластяване на жертвите“, наричан за краткост „INSPIRE“, се изпълнява в партньорство между Фондация „Работилница за граждански инициативи“ (ФРГИ) (национална фондация за отпускане на безвъзмездни средства) и Сдружение „Национална мрежа за децата“ (НМД, Мрежата) (мрежа от 130+ организации на гражданското общество, работещи с и за деца и семейства в цялата страна).

Проектът **цели** да предостави възможности за укрепване на интегрираната система за закрила на детето, превенция и интервенция на насилието над деца и предоставяне на подкрепа за жертвите.

Мисията на проекта е да допринесе за създаването на общество, в което насилието над деца е неприемливо, а жертвите получават необходимата подкрепа и защита.

Моделът на работа по проект INSPIRE се основава на три стълба: 1) **финансова подкрепа** за трети страни, 2) **изграждане на капацитет** на организациите на гражданското общество, работещи по темите за насилието над деца, и 3) повишаване на осведомеността и чувствителността на широката общественост в България по въпроса за ННД.

Проектът INSPIRE идентифицира две целеви групи: 1) **ГО, работещи по проблемите на ННД на местно ниво**, включително тези в географски отдалечени общности и често далеч от главните градове, и 2) **ГО, работещи с насилието над деца на национално ниво**.

Организациите на гражданското общество на **национално ниво** ще бъдат подпомогнати за стратегическа комуникация за изграждане на нулева толерантност към насилието над деца, за застъпничество за реформа на политиката и повишаване на добрите практики относно превенцията и решаването на проблема с насилието над деца.

Гражданските организации на **местно ниво**, включително тези, които работят за/с/представляващи общности в неравностойно положение, ще бъдат подкрепени за подобряване на своите услуги и тестване на иновативни подходи, подобряване на сътрудничеството със съответните публични органи. Особено внимание ще бъде обърнато на включването на организации на граждан-

данското общество, работещи в **общности в неравностойно икономическо или социално положение**.

Очаквани резултати: 100+ организации на гражданското общество да получат подкрепа при подаването на своите кандидатури, както и да подобрят вътрешните си политики за закрила на детето; 1 620 000 евро, разпределени като финансова подкрепа – **за минимум 12 големи национални проекта по 60 000 евро** и **за 30 местни проекта по 30 000 евро; 42 организации** на гражданското общество да получат финансиране и подкрепа за изграждане на капацитет, наставничество и индивидуални консултации; **2000+ деца** да бъдат директни ползватели на финансираните проекти; да бъде повишена чувствителността на **400 000 граждани** относно насилието над деца чрез комуникационни кампании; **200 000 деца** в България, които ежегодно получават подкрепа от организации на гражданското общество, да се възползват от повишената осведоменост относно насилието над деца.

Погробна актуална информация относно проектното изпълнение се публикува в проектния уебпортал с адрес: <https://inspire.frgi.bg/>.

ii. Представяне на Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE – обосновка на концепцията, цели и тематични дялове

Планираните обучения за изграждане на капацитет по проект INSPIRE, ведно със съпровождащите ги инициативи по менторство и консултиране, ще бъдат предоставени на няколко различни групи от заинтересовани страни по време на отделни етапи от изпълнението на проекта.

Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE (наричана за краткост „Програмата“), чието съдържание е описано с настоящото, включва система от обучителни модули, менторство и консултации.

Съобразно тази Програма, НМД ще предостави различни форми на изграждане на тематични знания и умения за **всички финансирани по проекта организации**, както и за **членовете на Мрежата**. Предвижда се организирането на обучения, менторство, консултации, наред с други дейности с фокус върху различните подходи и тенденции в работата за преодоляването на насилието над деца.

Организациите бенефициери ще получат подкрепа за **своето стратегическо планиране, организационно развитие, комуникации, дейности по набиране на дарителски средства и по ангажиране на деца и младежи в граждански инициативи**, касаещи борбата с насилието.

Дейностите за изграждане, респ. повишаване на капацитет ще се проведат на етапа на изпълнение на финансираните проекти за екипите на организациите **(т.е. от началото на 2025 г. до края на проектното изпълнение)**.

Обученията следва да включват **интерактивни и практически методи**, с цел да бъдат насърчени диалогът и обменът на знания между членовете на екипите на всяка участваща гражданска организация.

Като допълнение към Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE, партньорите ФРГИ и НМД ще разработят **пакет от комуникационни материали, инструменти и обучения**, с които да стимулират ефективната комуникация с широката общественост на организациите, работещи по проблемите на насилието над деца.

II. Подробен план и структура на обучителните модули по програмата за повишаване на капацитет

i. Концепция и индикативна времева рамка

Налице са **4 основни и 1 хоризонтална област на подкрепа**, които са от решаващо значение за устойчивостта и развитието на НПО, работещи по превенция, закрила, базирани на правата на детето и съобразени с децата услуги срещу насилието над деца.

На първо място, това е **подкрепата за организационен капацитет и организационно развитие**, вкл. системи за стратегическо планиране, мониторинг и оценка, развитие и устойчивост на услугите и др. Изграждането на организационен капацитет ще се основава на обучения и менторство за интегриране на правата на детето и на принципи и подходи, основани на правата на детето, в организационното стратегическо планиране, създаване на системи и рамки за мониторинг на насилието над деца на местно ниво и др. Специално внимание ще бъде отделено на **разработването и актуализирането на политики за закрила на детето** (т.нар. Safeguarding Policies) на всяка обучаемата гражданска организация.

Друг ключов за устойчивостта и развитието на организациите елемент е изграждането на **организационен капацитет за комуникация**, със специален фо-

кус върху комуникационни кампании за повишаване на осведомеността. Тази тема обхваща и въпросите за целевата комуникация, насочена към изграждането на **позитивен обществен облик на организацията** (в т.ч. в отговор на потенциални дезинформационни и клеветнически наративи), диалог с обществеността, набиране на дарителски средства от индивидуални и корпоративни дарители и др. Ключов е въпросът и за **комуникационните планове на организациите** - като предпоставка за по-ефективно системно застъпничество за реформи в политиките за закрила на детето от насилие на местно и национално равнище.

Третата област на изграждане на капацитет касае **застъпничеството за нулева толерантност към насилието над деца**. Тук попадат темите за работата с политически партии, държавни институции, местни власти и други лица, вземащи решения за признаване и приоритизиране на борбата с насилието, вкл. по отношение на разработване и приемане на стратегии и програми, събиране на доказателства за ефективността на пилотирани инициативи и предлагани услуги, награждаване и/ли **гарантиране на устойчивост на пилотни / интегрирани услуги за превенция и реакция срещу насилието над деца**. Изграждането на капацитет в областта на застъпничеството ще обема и тематични дялове с предмет съществуващите механизми за борба с насилието над деца, ключови участници в тези процеси, координационни механизми, възможности за реформа на системата на закрила на детето, роля на НПО, информационна свързаност между системите с административни данни за насилие и др.

Хоризонталната област е тъкмо **детското и младежко участие като водещ принцип** в дейността на гражданските организации, ангажирани с каузи, свързани с борбата срещу насилието над деца. Специално по отношение на темата за насилието над деца са налице множество **особености и важни съображения** при осъществяването на инициативи за детско и младежко участие, в т.ч. риск от обективизиране на децата, етични съображения относно високата чувствителност и уязвимост на децата жертви на насилие, риск от вторична виктимизация, ретравматизация, невъзможност за социализация и др., на които обучителните модули следва да обърнат особено внимание.

Ключово за изпълнението в пълнота на Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE е проектният екип, ангажиран от НМД, да осигурява на обучаемите **максимално пространство за запознанство, сътрудничество и взаимопомощ**, за взаимно учене и обмен на добри практики, за споделяне на знания, опитност и идеи.

Програмата за повишаване на капацитет използва **доказани в работата на обучителния екип модели и техники**, а именно: презентации и лекционни модули, фасилитирани малки и големи обучителни групи, дискусии, практикуми, работа по индивидуална и групова рефлексия, работа по решаване на казуси в малки групи, общ и индивидуален анализ на решените казуси, очертаване на съвместни планове за действие и др.

Обученията по INSPIRE ще преминават под формата на **семинари за научаване и споделяне**, при които **водещ ще бъде т.нар. метод на учене чрез преживяване (опит)**.

ii. Идентифициране на целевата група

Целевата група на Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE са преимуществено **граждански активисти** - представители на местни и национални граждански организации, ангажирани с проблемите на насилието над деца. Програмата е насочена както към бенефициерите по проекти, подкрепени от Фонд „INSPIRE“, така и към организации, членуващи в Национална мрежа за децата.

Основната диференциация между таргетираните организации на гражданското общество ще бъде проведена на база критерия дали конкретното НПО се занимава предимно с предоставяне на **социални услуги и пряка работа с жертви и извършители**, или е ангажирано основно със **застъпническа, изследователска и комуникационна дейност**. Обучителните модули ще отразяват потребностите и предизвикателствата и на двата ключови типа организации.

Необходимо е обученията да предлагат пространство за **използване като ресурс и инкорпориране в общата обучителна рамка на коментарите, разказите за предизвикателства и решения от работа на терен** и др., споделяни проактивно от самите обучаеми, както и за **проследяване на работата на терен на организациите в динамика**, посредством последващата проектна дейност по менторство и консултиране.

Нужно е в началото на всеки обучителен модул обучителите (фасилитаторите) да обследват в дълбочина **нагласите и потребностите** на обучаемите, както и ясно и конкретно да запознават аудиторията с **пресечността между тези потребности и всеки от компонентите на обучителната програма**.

Програмата цели **изграждането, респ. доразвиването на комплекс от компетенции**, свързани с уменията на обучаваните професионалисти и техните екипи за стратегическо планиране, организационно развитие, ефективна комуникация, дейности по набиране на дарителски средства и по ангажиране на деца и младежи в граждански инициативи, свързани с борбата с насилието.

iii. Формат на провеждане и необходими ресурси

5-те 3-дневни проектни обучения по проект INSPIRE следват **единна матрица** по отношение на формата на провеждане и нужните ресурси, което определя общото описание на последните в настоящия раздел на Методологията.

Предвижда се провеждането на **5 3-дневни присъствени обучения** по всеки от цитираните по-долу обучителни модули, с минимум от **20 участници** (по **2-ма обучаеми, излъчени от гражданска организация**) във всеки обучителен модул.

Обучителният екип за всеки модул ще бъде съставен от екип от **2-ма обучители (фасилитатори)**, посочени от Национална мрежа за децата, като е възможно привличането на **по-голям брой обучители** за конкретни обучителни панели или дейности.

Предвидените обучителни занятия **не предполагат възможност за хибридно (онлайн) включване**, като обучаемите следва да участват на място. Същевременно, на онлайн комуникацията изцяло се дава приоритет в хода на предвидените по проекта последващи консултации, менторство и индивидуална подкрепа от учителите и други експерти, ангажирани от НМД, до края на изпълнението на проект INSPIRE.

Всеки от 5-те проектни обучителни модула включва, както следва: **половин обучителен ден от 4 астрономически часа** (от обяд до следобед, респ. от сутрин до обяд) по време на първия и третия ден, както и **пълен обучителен ден от 8 астрономически часа** (от сутрин до следобед, с едночасова пауза за обяд) по време на втория ден от обучителните занятия.

За всеки обучителен модул е необходимо **обезпечаването на просторни обучителни пространства с възможност за активности с движение**, както и за **необезпокоявана работа в (поне три) малки групи**. Необходимо е да е налице възможност за провеждане на активности на открито. Нужен е **разнообразен набор от материали и техника** – добра wi fi връзка, флипчарт стойки, мултимедия проектор и екран за презентации, канцеларски и арт материали (листове, цветни маркери, цветен картон, хартиено тиксо и др.).

Удачно е обученията да се провеждат в отдалечен, изолиран обучителен център, за да се постигне **високо ниво на концентрация** на обучаемите.

Във всеки от 5-те обучителни модула ще бъдат използвани **PowerPoint презентации, дигитални инструменти за взаимодействие с аудиторията** (напр. интерактивна викторина Kahoot, интерактивен въпросник Mentimeter и др.), **енерджайзъри, игрови и ролеви упражнения**, насърчаващи споделянето на индивидуален опит; ще бъдат провеждани **индивидуални и групови рефлексии и дискусии**, в т.ч. ad hoc, по самоинициатива на обучаемите.

PowerPoint презентациите, учебните казуси, листовките и другите материали за обученията се разработват, респ. адаптират **индивидуално от всекиго от учителите** и одобряват от НМД и проектния консорциум.

iv. Структура на обучителен модул „Основано върху правата на детето стратегическо планиране“

Обучителният модул „Основано върху правата на детето стратегическо планиране“ ще включва презентации и лекционни панели, фасилитирани малки и големи обучителни групи, дискусии, практикуми, работа по индивидуална и групова рефлексия, работа по решаване на казуси в малки групи, общ и индивидуален анализ на решените казуси, очертаване на съвместни планове за действие и пр., по следните проблеми и тематични области:

- **Обосноваване на нуждата от стратегическо планиране** и от ефективни системи за проследяване, оценка, включване на обратна връзка и адаптация на организационни стратегии на гражданските организации, работещи по казуси и казуси, свързани с насилието над деца;
- Интегриране на правата на детето и на **принципи и подходи, основани на правата на детето**, в организационното стратегическо планиране на НПО;
- **Стратегизиране без Национална стратегия за детето** – парадигми, предизвикателства, перспективи;
- **Необходимост от обвързване на стратегическите документи на НПО с национални и общински стратегии, програми и планове** – напр. с Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца (2023 – 2026 г.);
- **Стратегическите планове на НПО като жив организъм** – прийоми за адаптация на определения, стойности и индикативни резултати; особености на измерването на резултати от страна на НПО, ангажирани преимуществено със застъпническа дейност;
- **Учебен пример: Стратегия на Национална мрежа за децата (2020 – 2025 г.)** – с фокус върху предхождащи приемането на Стратегията анализи и консултации; включени в документа тематични направления; индикатори за измерване на изпълнението на Стратегията; основани на Стратегията ежегодни планове на мониторинг и оценка в отдели „Политики за децата“, „Комуникации“ и „Развитие на Мрежа“ в Секретариата на Мрежата; осъществени **ревизии и адаптации на стратегическия документ**; анализ на постигнатото и на неосъщественото от Стратегия на НМД (2020 – 2025 г.) – като основа за по-ефективно стратегизиране на Мрежата за следващия период, в т.ч. по отношение на тематичен дял „Закрила на детето от всички форми на насилие“;
- Стратегическите планове на НПО и механизмите за **индивидуална и екипна рефлексия и (само)оценка**.

v. Структура на обучителен модул „Стратегическа комуникация за промяна на обществените нагласи по отношение на насилието над деца“

Обучителният модул „Стратегическа комуникация за промяна на обществените нагласи по отношение на насилието над деца“ ще включва презентации и лекционни панели, фасилитирани малки и големи обучителни групи, дискусии, практикуми, работа по индивидуална и групова рефлексия, работа по решаване на казуси в малки групи, общ и индивидуален анализ на решените казуси, очертаване на съвместни планове за действие и пр., по следните проблеми и тематични области:

- **Възможности за обособяване на целеви ресурс** на организацията, предназначен за комуникационна работа;
- Същност на комуникацията - какво е комуникацията; **комуникация за информация и комуникация за диалог**; излизане отвъд „балона“;
- **Изграждане на комуникационна стратегия** - определяне на аудитории, на посланията, наративите и инструментите зад тях, на тон и стил, спрямо различните аудитории;
- Изграждане, привеждане в изпълнение и оценка на **План за стратегическа комуникация, видимост и борба с дезинформационните наративи**, за изграждане на нулева толерантност към насилието над деца;
- **Сторителинг** (разказване на истории) и граждански активизъм;
- Отстояване на граждански каузи чрез **дискурс за ценностите**;
- Способи за **диалог с обществото** относно **застъпнически каузи и резултати**;
- Използване на **позитивни наративи** в застъпнически кампании относно борбата с насилието над деца и дейността на НПО;
- **Учебен пример**: инициативите „Шамарът не остава на лицето, а в сърцето“ (2018 г.) и „Какво правим, вместо да ударим?“ (2023 г.) на НМД;
- Комуникационно и имиджово **сътрудничество на НПО с инфлуенсъри** (лица с онлайн влияние, формиращи общественото мнение);
- **Дезинформация и клеветнически кампании срещу гражданския сектор** – размери на проблема, прийоми на дезинформацията, възможни решения на местно и национално равнище, практикум с учебни казуси;
- **Кризисен PR** - кога е необходима реакция и кога не; сплотяване на общността за единни действия и определяне на индивидуалната роля на всяка организация.

vi. Структура на обучителен модул „Повишаване на обществената подкрепа и фондонабирателните резултати в кампании, посветени на борбата срещу насилието над деца“

Обучителният модул „Повишаване на обществената подкрепа и фондонабирателните резултати в кампании, посветени на борбата срещу насилието над деца“ ще включва презентации и лекционни панели фасилитирани малки и големи обучителни групи, дискусии, практикуми, работа по индивидуална и групова рефлексия, работа по решаване на казуси в малки групи, общ и индивидуален анализ на решените казуси, очертаване на съвместни планове за действие и пр., по следните проблеми и тематични области:

- Изграждане, адаптация и оценка изпълнението на организационна **Стратегия за индивидуално и корпоративно фондонабиране**;
- Способи за финансиране на НПО и необходимост от **изграждане на капацитет за набиране на средства**;
- **Актуални тенденции** в сферата на дарителството и корпоративната социална отговорност; инструменти, променящи набирането на средства: **абонаментно дарителство, дарителски SMS-и, онлайн дарителство**;
- Същност и специфики на **индивидуалното фондонабиране** в контекста на проблемите на насилието над деца;
- Диалог с индивидуални дарители - успешни **имейл, телефонни и дигитални кампании** за привличане на индивидуални дарители;
- Поддържане на **вътрешна система за управление на индивидуалното дарителство**;
- Същност и специфики на **корпоративното фондонабиране** в контекста на проблемите на насилието над деца;
- **Учебен пример: услугата „Сертификат „Компания – приятел на детето“**, развивана от НМД;
- Проучване, идентифициране, подбор и **диалог с потенциални дружества партньори** (социално отговорни и с позитивен обществен облик);
- **Учебен пример:** осигуряване на дарителски средства за администрирането на **Националния център за безопасен интернет**;
- Възможности за успешно привличане на **транснационално дарителство**.

vii. Структура на обучителен модул „Основано на правата на детето застъпничество за закрила на детето и превенция на насилието“

Обучителният модул „Основано на правата на детето застъпничество за закрила на детето и превенция на насилието“ ще включва презентации и лекционни панели фасилитирани малки и големи обучителни групи, дискусии, практикуми, работа по индивидуална и групова рефлексия, работа по решаване на казуси в малки групи, общ и индивидуален анализ на решените казуси, очертаване на съвместни планове за действие и пр., по следните проблеми и тематични области:

- **Тенденции, актуални процеси и статистически данни за насилието и престъпните посегателства над деца в България;** класифициране на основни типове насилие;
- **Дефицити на системата на закрила на детето в България;** „разнобой“ между системите на закрила, социални услуги, правосъдие, образование и здравеопазване;
- Способи за награждане и гарантиране на **устойчивост на интегрирани услуги** за превенция и реакция срещу насилието над деца;
- **Оценка на изпълнението на Застъпнически план на НМД** по темите за закрила на детето от всички форми на насилие за периода 2014 – 2024 г.;
- Създаване, оценка в динамика и адаптация на ефективен **Застъпнически план на НПО за нулева толерантност към насилието над деца;**
- **Учебен пример: застъпнически кампании и диалог с нормотворци,** на базата на данни и препоръки от раздел „Закрила на детето от всички форми на насилие“ в **мониторингов доклад „Бележник: Какъв е средният успех на държавата в грижата за децата?“;**
- Примери на **успешни застъпнически реакции срещу дезинформационни наративи,** свързани с насилието над деца;
- Запознаване в дълбочина с базирания на доказателства стратегически документ на СЗО и УНИЦЕФ с наименование **„INSPIRE: Седем стратегии за прекратяване на насилието над деца“;** научени уроци от застъпничеството на Мрежата за присъединяването на България към **Глобалното партньорство за прекратяване на насилието над деца;**
- **Работа с политически партии, държавни институции, местни власти** и други лица, вземащи решения за признаване и приоритизиране на борбата с насилието над деца;
- **Учебен пример: Опитност от застъпническата работа с народни представители в 6 поредни Народни събрания** по темите за насилие-

то над деца, в рамките на инициативата „Парламентарна група за детето“ на НМД;

- Възможности за **укрепване на интегрираната система за закрила на детето, превенция и интервенция** на насилието над деца и предоставяне на подкрепа за жертвите на местно и национално равнище.

Важно тук е обстоятелството, че НМД, като **координатор на инициативата „Детство без насилие“**, разработи и към момента продължава да поддържа платформата **www.endviolence.bg**, която събира **повече от 100 ресурса – методологии, практики, модели на услуги и др.** за превенция и интервенция по случаи на насилие над деца.

Тези ресурси ще бъдат представени в **детайлно резюме** пред обучаемите в хода на 3-дневното обучение и на последващите консултации, менторство и индивидуална подкрепа.

viii. Структура на обучителен модул „Детското и младежко участие като хоризонтален подход в интервенции срещу насилието над деца“

Обучителният модул „Детското и младежко участие като хоризонтален подход в интервенции срещу насилието над деца“ ще включва презентации и лекционни панели фасилитирани малки и големи обучителни групи, дискусии, практикуми, работа по индивидуална и групова рефлексия, работа по решаване на казуси в малки групи, общ и индивидуален анализ на решените казуси, очертаване на съвместни планове за действие и пр., по следните проблеми и тематични области:

- **Традиционни бариери и предизвикателства** пред ефективното детско и младежко участие (ДМУ); отдалечеността на децата от властовите процеси (по Х. Хофстеде);
- **Модели на гражданска активация на деца и младежи** в процесите на формиране, изпълнение и мониторинг на законодателство и публични политики, свързани с насилието над деца;
- Изграждане, привеждане в изпълнение, оценка и адаптация на организационни **Политики за закрила на детето (т.нар. Safeguarding Policies)**;
- **ДМУ, включващо деца от уязвими групи**, в т.ч. жертви на насилие – специфични предизвикателства, добри практики и подходи (в т.ч. изследване и оценка на чуждестранни модели);
- **Учебен пример:** развитие на **Младежка мрежа „Мегафон“** и на **програма „Деца изследователи“**; резултати от изследвания на „Мегафон“ и „Деца изследователи“ по теми, свързани с насилието над деца;

- Система от препоръки за **по-успешни мониторинг и изпълнение на политики и законодателство, свързани с ДМУ**, както и за увеличаване обхвата и влиянието на ДМУ в България (в т.ч. в уязвими общности, извън големите административни центрове).

III. Методическо ръководство към обучителите по програмата

i. Правила и принципи на обучителната работа по проекта

Насърчаването на **равенството между половете, многообразието, приобщаването и недискриминацията на хората в неравностойно положение** са принципи, които обучителите и менторите по Програмата ще прилагат във всяка проектна дейност.

Всяко от гореописаните обучения ще включва **модул, посветен на междусекторността** и ще предоставя на участниците **аналитичен инструмент**, който да им помага в идентифицирането на всички фактори, създаващи предпоставки за евентуална дискриминация и неравноправно третиране.

Експертите, водещи обучителните модули, ще се стремят да прилагат в пълната **т.нар. неформален подход**, фокусиран върху **нуждите на участниците и техните индивидуални и екипни преживявания**.

Обучителите по проект INSPIRE ще следват **3 ключови ръководни начала**, а именно:

- **Стимулиране на инициативността** на обучаемите и интегриране в обучителния дискурс на споделеното от тях;
- **Гъвкавост на учебния процес** – така че същият да отразява в пълнота идентифицираните от екипа и посочените от обучаемите потребности;
- Създаване на **практическо измерение на наученото и обвързването му с конкретни дейности** (социални услуги, текущи кампании и застъпнически инициативи) на НПО по места, с конкретни планове за работа на организациите, както и с последващите проектни консултации, менторство и индивидуална подкрепа.

В допълнение, обучителите **ще съблюдават прилагането на основните принципи на интегрирането на равенството между половете**, а именно:

- Използване на **език, чувствителен към пола**;
- Събиране и анализиране на **данни по пол**, като част от мониторинга на дейностите за развитие на капацитета, предвидени по проекта;
- Специално внимание за осигуряване на **равен достъп на жените и мъжете до всички дейности** в хода на всеки от 3-дневните обучителни модули и последващите менторство, консултации и индивидуална подкрепа;
- Търсене на **баланс между половете при подбора на участниците** в обучителните модули, респ. при предоставянето на менторство, консултации и индивидуална подкрепа.

Пресечните точки между пол и сексуална ориентация, пол и увреждане, пол и етническа принадлежност и др. ще бъдат специално анализирани и вземани предвид от обучителите като утежняващи фактори в казусите на насилие над деца, обсъждани по време на всеки от 5-те обучителни модула и на последващото проектно менторство по Програмата.

IV. Инструментарии за индивидуална подкрепа – част от програмата за повишаване на капацитета

i. Система на сътрудничество между проектните ментори и гражданските организации. Проектни инициативи по менторство и консултиране

Организациите, които са бенефициери по проект INSPIRE, ще получават **консултации, менторство и индивидуална подкрепа** от обучителите и други експерти, ангажирани от НМД, **до края на изпълнението на проекта, считано от участието си в обучителните модули насетне.**

Индивидуалната подкрепа в избраната област на развитие ще бъде предоставена за **20 месеца** на организациите бенефициери по INSPIRE и ще бъде обвързана със съответната програма за обучение **в една от 5-те области, определили структурата на 5-те тематични модула.**

Консултантите са специалисти в съответните области (стратегическо планиране, основано на правата на детето; комуникации за социална промяна; набиране на индивидуални и корпоративни дарителски средства; застъпничество за правата на детето и нулева толерантност към насилието на деца; детско и младежко гражданско участие).

Те ще предоставят **консултации, проследяване, наставничество и подкрепа** при разработването, изпълнението и оценката на **организационните планове** (свързани пряко с конкретна тематична област от обучителните модули) на ангажираните НПО.

Консултантите ще работят в тясно сътрудничество с организациите и **ще предоставят подкрепа, идеи, фасилитация, контакти и т.н., в зависимост от конкретните нужди на организацията**, в т.ч. изменението на същите в динамика.

Консултантите ще подпомагат и **оперативното планиране и изпълнение на дейностите по проектите, финансирани от INSPIRE**, за да допринесат за увеличаване на въздействието и дългосрочната устойчивост на резултатите по всеки от проектите.

Специална част от индивидуалната подкрепа по Програмата ще бъде подпомагането на оценката и награждането на организационните **Политики за закрила на детето** (т.нар. Safeguarding Policies) на всяка обучаема гражданска организация, структурирани на базата на **инструментариума „Keeping Children Safe Toolkit“**, разработен от водещата световна организация „Save the Children“.

Най-малко 42 граждански организации ще получат менторство и подкрепа, съобразно Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE. Благодарение на помощта на консултантите, всяка организация в съответната област ще:

- Премине през оценка на потребностите и организационна оценка чрез на инструментариум за оценка, базиран на **инструмента за сравнителен анализ по 6 ключови принципа за гарантиране на правата на детето**, разработен с подкрепата на международната фондация ОАК и успешно тестван в повече от 5 държави;
- Разработи **собствен план за развитие** в съответните тематични области, отговарящи на предмета на обучителните модули.

В допълнение към гореописаното, Програмата за повишаване на капацитет ще включва, както следва:

- **3 събития за обмен и взаимно научаване**, проведени на Годишните срещи на членовете и партньорите на Национална мрежа за децата през 2024 г., 2025 г. и 2026 г.;
- **6 тематични онлайн уебинара**, които се явяват компонент от предвиданата последваща индивидуална подкрепа и менторство.

V. Мониторинг и оценка на програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE

i. Рамка за мониторинг и оценка на проектните обучения. Система за споделяне, анализ и интегриране на обратна връзка

Рамката за мониторинг и оценка на проектните обучения по INSPIRE включва следните дейности, предхождащи, съпровождащи и следващи обучителните модули, а именно:

- Преди всеки обучителен модул обучаемите попълват онлайн **формуляр за регистрация**, в който задължително следва да фигурира поле за споделяне на **предварителни очаквания и нагласи**;
- Обучителният екип **анализира предварително споделените очаквания и нагласи** и планира как презентациите, практикумът, учебните казуси и дискуссионните панели да бъдат адаптирани по начин, позволяващ на всяко от тези очаквания и нагласи да бъде даден **конкретен отговор**;
- **В края на всеки обучителен ден от всяко 3-дневно обучение** обучаемите попълват **формуляр за обратна връзка**, чрез който оценяват своята удовлетвореност от проведените дейности и отправят препоръки за награждане на обучителната програма;
- В допълнение, в края на всеки обучителен ден на обучаемите се предоставя **пространство за колективна рефлексия** и отправяне на препоръки към фасилитаторите;
- Получената обратна връзка от обучаемите се подлага на **обсъждане от проектния консорциум** по време на регулярните ежемесечни онлайн срещи на екипа или в срещи, свикани по инициатива на член на консорциума;
- По преценка на обучителния екип, получената обратна връзка служи за награждане и адаптация на последващата проектна обучителна работа, както и в **останалите предвидени по проекта дейности по обучение, менторство и консултиране**;
- Преди всяка дейност по консултация, проследяване, наставничество и подкрепа, от страна на консултанта се извършва **допълнителна оценка на потребностите** на експерта и/ли организацията, бенефициер на подкрепа;
- При изготвянето на дължимите по проекта доклади за проведени обучения и менторство проектният екип **анализира допълнително, цитира и обобщава получената обратна връзка** и предприетите конкретни действия в отговор на препоръките от същата.

ii. Разпространение и устойчивост на Програмата за повишаване на капацитет по проект INSPIRE

Основният метод на разпространение на проектните инициативи ще бъдат **онлайн публикациите, в т.ч. в цитирания по-горе проектен уебсайт**, което позволява да се достигне до максимално широка общественост с минимални разходи. Други методи включват срещи лице в лице със заинтересованите страни – организирани на различни етапи от изпълнение на Програмата, като напр. **3-те годишни срещи на НМД (2024 – 2026 г.)** в хода на проектното изпълнение, на които всички подкрепени по проект INSPIRE организации на гражданското общество ще бъдат поканени да вземат участие.

Относима към ефикасността на проектното разпространение е и предвидената по проекта **конференция на високо равнище**, която предстои да бъде организирана в **края на проектното изпълнение през 2026 г.** Нейна цел ще бъде да популяризира резултатите от проекта (в т.ч. изпълнението и резултатите от всеки от компонентите на Програмата за повишаване на капацитет) и да насърчи **дългосрочната устойчивост на проектните инициативи.**

Консорциумът на ФРГИ и НМД вярва, че тъкмо проект INSPIRE и Програмата за повишаване на капацитет по проекта ще дадат нужната **подкрепа, ресурси, устойчивост, стратегическа посока, синергия и видимост** на десетки граждански организации от цялата страна, ангажирани в борбата срещу насилието над деца, което се явява особено нужно и значимо в период на хронична политическа криза, ежедневна дезинформация срещу правата на детето и гражданския сектор, продължаващ траен регрес в системата на закрила, драстично редуцирани ресурси и липса на публична подкрепа за организациите на гражданското общество.

INSPIRE

Погобряване на националната подкрепа за превенция, интервенция и отговор на насилието над деца и овластяване на жертвите

Настоящата Методология е изработена по проект „INSPIRE: Погобряване на националната подкрепа за превенция, интервенция и отговор на насилието над деца, и овластяване на жертвите“, наричан за краткост „INSPIRE“, съфинансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения са единствено на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз. Нито Европейският съюз, нито Европейската комисия могат да бъдат държани отговорни за тях.